

„...To dzięki prostym rzeczom
warto żyć, dzięki takim miłym
i podstawowym sprawom jak:
miłość, obowiązki, praca, odpoczy-
nek i życie blisko przyrody...”

(Laura, Ngalis Wilder)

Słowa te uzmysławiają każdemu z nas, bez względu na wiek, że nasza egzystencja na Zielonej Planecie powinna być zharmonizowana z tętnem jej serca i prawami, którymi się rządzi, a rozumieć ją musimy wszyscy.

Rok 2009 to już piąty z kolei z dekady lat, ogłoszonej przez ONZ i UNESCO czasem edukacji na rzecz rozwoju zrównoważonego. Biorąc pod uwagę bogactwo polskiej przyrody i jedno z najwyższych wskaźników różnorodności biologicznej w Europie, to obok dumy należy znać niepowtarzalną jej piękność, które mamy zachować dla następnych pokoleń. Najlepiej zgłębiać jej tajniki już od najmłodszych lat, wtedy gdy wiedzę chłonimy jak gąbki... Chęci połączone z mrówczą pracą to cechy charakterystyczne młodzieży, która corocznie sprawdza swe siły startując w najpopularniejszej w kraju interdyscyplinarnej Olimpiadzie Wiedzy Ekologicznej. Olimpiada ta bije rekordy popularności, wśród 29 aktualnie zarejestrowanych w Ministerstwie Edukacji Narodowej, gdyż w każdym roku szkolnym uczestniczy w niej blisko 40 tysięcy uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Finał centralny tej Olimpiady, na który przyjeżdżają 7-osobowe reprezentacje uczniów wszystkich województw, na stałe wpisany jest w obchody Światowego Dnia Ochrony Środowiska w Polsce. W tym roku najlepszych młodych przyrodników gościło Warcino, położone wśród lasów Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” w województwie pomorskim.

Miejsce to jest wyjątkowe i niezwykle, gdyż jak dowodzą znaleziska archeologiczne, historia jego sięga czasów, gdy Warcino było osadą słowiańską. Nazwa tej miejscowości pochodzi od imienia zachodniopomorskiego księcia Warcisława IV, który na ziemi

Małgorzata Falencka-Jabłońska

MŁODZI ZNA

sławieńsko-słupskiej panował w latach 1317-1326. Bogate historycznie koleje losu i właścicieli Warcina doprowadziły do chwili, gdy Otton von Bismarck, jako premier i minister spraw zagranicznych, w 1862 r. w uznaniu zasług na rzecz zakończenia działań wojennych i skutecznej dyplomacji otrzymał dotację 400 tysięcy talarów, czyli 7 milionów współczesnych marek, od króla Prus Wilhelma I. Król zastrzegł sobie wówczas, by Otto von Bismarck przekazał te pieniądze na zakup majątku ziemskiego wraz z rozporządzeniem jego niesprzedawalności.

Otto von Bismarck stał się więc właścicielem Warcina i otoczył je szczególną opieką, traktując ze szczególnym sentymentem piękny park ze świątynią, który stał się ulubionym miejscem i celem spacerów kanclerza.

Już od 63 lat w tym urokliwym pałacu ma swą siedzibę Technikum Leśne – szkoła z wyjątkowymi tradycjami i klimatem, które stwarza przyroda, w tym piękny parkowy starodrzew, wśród którego aktualnie najstarszymi okazami są 400-letni dąb bezszypułkowy i 380-letni buk zwyczajny.

Technikum to ukończyło od momentu jego powstania aż 4100 uczniów. Choć wcześniej głównie była to szkoła męska, to teraz 20 proc. ogólnej liczby uczniów to dziewczęta, które zdaniem Dyrektora Szkoły Piotra Mańki są lepszymi leśnikami w przyszłości. O poziomie wiedzy jej absolwentów świadczy fakt, że aż 80 proc. spośród nich dostaje się na studia i stanowią oni grupę zdolnych studentów, a potem fachowców. W 1999 r. Zespół Szkół Leśnych w Warcinie został ogłoszony Szkołą Roku Pomorza Środkowego. Ten zaszczytny certyfikat podpisany przez Prezydenta RP oraz statuetkę nadała

szkole Niezależna Kapituła tytułu „Człowiek Roku na Pomorzu Zachodnim”.

Wśród licznych kierunków i form kształtowania właściwych postaw młodzieży wobec przyrody należy wymienić tu wyjątkową wizytówkę szkoły, którą jest istniejący od 1976 r. Ośrodek Rehabilitacji Ptaków Drapieżnych, wywodzący się z sokolarni, której celem było układanie ptaków do łowów. Kuracjuszami Ośrodka są chronione ptaki drapieżne. W ostatnim 13-leciu przebywało tu ponad 200 pacjentów, z czego po rehabilitacji wypuszczono do naturalnych warunków bytowania blisko 65 proc. Wśród nich dominowały: myszołowy, puszczyki i jastrzębie gołębiarze. Jak więc widać miejsce do olimpijskich zmaganiń wręcz wymarzone...

Choć podróży na Pomorze towarzyszyły piękne słońce, na przemian z gradobiciami, nastroje wszystkich uczestników, opiekunów i gości były znakomite. Trudno się dziwić, sceneria i gospodarz Dyrektor Zespołu Szkół Leśnych stworzyli tak niezwykłą atmosferę, która wraz z widokiem okazów kilkusetletnich drzew pozostaną w pamięci i sercach wszystkich tam obecnych. Uroczystość otwarcia uświetnili sygnaliści leśnej szkoły, a osobliwa staropolszczyzna Dyrektora odwołująca się do historii tej części Pomorza wprowadziła wszystkich w podniosły i uroczysty nastrój.

Do części pisemnej finału, składającego się z 50 pytań testu, przystąpiło łącznie 115 uczniów, którzy losując numer zajmowali odpowiedni stolik. Numery na drewnianych podstawkach, wykaz 60 uczelni wyższych, których senaty przyznały wstęp na kierunki przyrodnicze bez postępowania kwalifikacyjnego oraz... promocyjne firmowe-olimpijskie krówki waniliowe i kakaowe z Milanówka (najlepsze na świecie!) stanowiły niezastąpiony wręcz „ekwipunek” każdego finalisty.

Po zmaganiach intelektualnych wszyscy ochoczo przystąpili do próby swych sił fizycznych na ruchomych wydmach Słowińskiego Parku Narodowego. Było wspaniale, słońce sprzyjało, choć chwilami mozolna wspinaczka na szczyty wydm była trudna, to jednak uwieńczenie jej pełnym sukcesem stało się udziałem wszystkich.

Wieczorem na Ekoforum młodzież dyskutowała rzeczowo i bardzo wszechstronnie na tematy praktycznej ochrony środowiska, przyrody, antropopresji, konsekwencji formalno-prawnych prawa unijnego i obszarów Natura 2000. Obecni byli i wzięli aktywny udział w tym energetyzującym przedsięwzięciu przedstawiciele Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej: dr Maciej Trzeciak i dr Mirosław Sobala. Wyjątkowy aplauz całej sali uzyskało eks-

AWWY PRZYRODY

W WARGINIE

presyjne wystąpienie Władysława Skalnego, wieloletniego Prezesa poprzednich kadencji Zarządu Głównego Ligi Ochrony Przyrody.

Niedzielny poranek, choć przywitał finalistów i gości mżawką, to emocje ustnego finału, w którym wzięło udział 10 najlepszych uczniów spośród ponad 35-tysięcznej rzeszy startujących w tym roku, były pasjonujące i niepowtarzalne! Wcielenie się w ramach jednego z zadań problemowych każdego z laureatów w rolę „strażnika i egzekutora” prawa ochrony środowiska względem osoby ewidentnie łamiącej jego przepisy było rewelacyjne. Wszyscy uczestnicy i goście mieli wówczas okazję zobaczyć przykłady jakże skutecznych, podanych wręcz w aktorskiej formie, scenek z „życia wziętych”. Najwięcej emocji jak zwykle wzbudziły pytania z tzw. życia przyrody, a tym razem należało: oznaczyć roślinę i podać cechy jej przystosowania do specyficznych warunków środowiska, określić przedstawiciela owadów prezentowanego na slajdzie i podać gdzie najczęściej możemy go spotkać oraz rozpoznać głosy zwierząt. Ponieważ w tej części przewidziane są zawsze pytania skierowane również do publiczności siedzącej na sali, każdy miał szansę zabłysnąć, zyskać brawa i owacje, a ci którzy byli najlepsi, otrzymali nagrody – zestawy żarówek energooszczędnych, których fundatorem była Ikea, oraz najnowsze leksykony przyrodnicze.

A oto werdykt jury, które obradowało w składzie: dr Małgorzata Falencka-Jabłońska, dr inż. Tomasz Mokrzycki, dr inż. Ewa Krasicka-Korczyńska, mgr Maria Gach, mgr inż. Władysław Skalny, mgr inż. Piotr Mańka, mgr inż. Artur Sawicki, inż. Andrzej Hasa, mgr Eugeniusz Pudlis, i lista laureatów finału centralnego XXIV OWE:

1. **Sebastian Matwiejczuk – Technikum Leśne – Biłgoraj (woj. lubelskie)**
2. **Juliusz Szajek – Liceum Ogólnokształcące – Gostyń (woj. wielkopolskie)**
3. **Aniela Skalkowska – Liceum Ogólnokształcące – Oświęcim (woj. małopolskie)**

A oto 3 najlepsze szkoły w Polsce, których uczniowie uzyskali najwyższą średnią punktację z testu pisemnego:

1. **Spoleczne Liceum Ogólnokształcące w Żarach – opiekun merytoryczny p. Barbara Mrozek**
2. **III Liceum Ogólnokształcące im. C.K. Norwida w Zamościu – opiekun merytoryczny p. Anna Stopyra**
3. **I Liceum Ogólnokształcące im. K. Jagiellończyka w Sieradzu – opiekun merytoryczny p. Ewa Rębowska.**

Szkoły te otrzymały bardzo praktyczne nagrody, przyjęte z dużym aplauzem, a mia-

CENTRALNY FINAŁ
XXIV OLIMPIADA WIEDZY EKOLOGICZNEJ
5-7 CZERWIEC 2009

nowicie zestaw, w skład którego wchodziły: mikroskop szkolno-badawczy 400 LED i kamera mikroskopowa. Nagrody ufundowane ze środków NFOŚiGW oraz Toyoty Motor Poland, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych oraz Ikea były dla finalistów, laureatów oraz szkół dopełnieniem sukcesu, w który włożyli wszyscy ogrom pracy i serca.

Należy podkreślić, że dzięki sponsorom materiały kolejnych edycji w pięknej szacie graficznej dostarczane są do 3500 szkół ponadgimnazjalnych w całej Polsce, a plakaty kolejnych edycji Olimpiady Wiedzy Ekologicznej w każdym roku umieszczane są w gablotach szkół na honorowym miejscu z wpisami jej reprezentantów na eliminacje wojewódzkie. Wydany został również V tom „Zbioru zestawów pytań XIX-XXIII Olimpiady Wiedzy Ekologicznej”, który poprzez Kuratorów Oświaty w każdym województwie został wręczony w sierpniu ub.r. dyrektorom szkół ponadgimnazjalnych na zebraniach przed rozpoczęciem roku szkolnego 2008/2009. Stanowi on cenną pomoc dydaktyczną w realizacji programów ekologii i ochrony środowiska oraz skuteczną „ściąagę” w przygotowaniach kolejnych olimpijczyków.

Należy podkreślić, że senaty 60 uczelni wyższych w kraju, uznając wyjątkowo wysoki poziom wiedzy uczniów startujących w Olim-

piadzie Wiedzy Ekologicznej, przyznały indeksy bez postępowania kwalifikacyjnego na kierunki przyrodnicze dla finalistów i laureatów finałów centralnych.

Z perspektywy minionych lat, z dumą możemy powiedzieć, że nasi olimpijczycy przyszłość swą łączą z pracą w dziedzinie ochrony środowiska, a ich wiedza i doświadczenie napawają nas dumą i satysfakcją. Przy nich przyroda nasza i zrozumienie konieczności jej ochrony przez całe społeczeństwo lada moment stanie się faktem. W 2010 roku Olimpiada będzie obchodzić swe ćwierćwiecze, a finał centralny w czerwcu odbędzie się w jednym z najpiękniejszych miejsc nie tylko w Polsce, ale i na świecie... w sercu Puszczy Białowieskiej, królestwie żubrów. **Zapraszamy więc do próby swych sił w styczniowym etapie szkolnym, który odbędzie się na początku 2010 r. Życzymy sukcesów, a za wszystkich startujących mocno już dziś trzymamy kciuki! I do zobaczenia w Białowieży...**

dr Małgorzata Falencka-Jabłońska
Przewodnicząca GK OWE, Adiunkt Zakładu Ekologii Lasu i Łowiectwa, Instytutu Badawczego Leśnictwa w Sękocinie Starym
Strona internetowa: owe.com.pl